

На активне зростання викупних сум вплинуло падіння гривні, що викликало у одних страхувальників бажання зафіксувати прибутковість у валютному еквіваленті, а у інших - перервати страховий захист в очікуванні зростання інфляції і політичної нестабільності.

У 2014 році очікується подальше падіння об'ємів страхування життя (на 5-10%) на тлі зростання страхових виплат (на 40-45%). Тому страховикам необхідно замислитися про запровадження інновацій в систему управління активами й ефективне інвестування.

Література

1. Закон України «Про страхування» №85/96-вр від 11.08.2013. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/85/96-ВР>.
2. Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nfp.gov.ua/734.html>.
3. Дані соціопитування з сайту Центр Разумкова. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://razumkov.org.ua/ukr/socpolls.php?cat_id=162.
4. Ринок страхування життя. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://economics.unian.ua/soc/877650-rinok-strahuvannya-jittya-za-rik-zris-na-35.html>.
5. Дистрибуція страхування життя. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://forinsurer.com/news/14/09/05/31422>.

УДК 338.242.4(477)

Пугач Олександра Анатоліївна,

*Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка,
аспірант кафедри фінансів і банківської справи*

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД БОРОТЬБИ З ТІНЬОВИМИ ФІНАНСОВИМИ ПОТОКАМИ В РАМКАХ УПЕРЕДЖЕННЯ ЗАГРОЗ ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ ДЕРЖАВИ

В умовах зростання рівня ризику та невизначеності розвиток фінансового ринку держави має відбуватися з урахуванням критеріїв економічної безпеки. В даному контексті зростання негативного впливу різного роду загроз економічній безпеці держави, в тому числі у фінансовій сфері, потребує розробки ефективного механізму їх упередження, нейтралізації та подолання наслідків їх негативного впливу.

На міжнародному рівні серед основних системних загроз економічній безпеці держави найбільш небезпечними визнані інституційні деформації, серед яких каталізатором додатково набутих загроз є масштабне поширення тіньової економічної діяльності в сучасних умовах і пов'язані з ним явища, такі як тіньовий відтік капіталу, легалізація коштів, здобутих злочинним шляхом, та багато інших. Разом із традиційними чинниками поширення тіньової економіки в останні роки глобалізація соціально-економічних відносин викликала ряд загроз економічній безпеці держав у зв'язку зі створення сприятливих умов для зростання масштабів тіньової економічної діяльності. Для прикладу, створення офшорних зон з метою залучення інвестиційних ресурсів та існування угод щодо уникнення подвійного оподаткування між окремими країнами формують сприятливі умови для відмивання коштів, зокрема, дають

можливість корпораціям ухилятися від сплати податків, а окремим суб'єктам підприємництва проводити легалізацію коштів, отриманих незаконним шляхом.

Таким чином, глобалізація економічних відносин створює сприятливі умови для існування тіньових потоків капіталу та розвитку тіньового сектору економіки. За розрахунками Світового банку близько 8 трлн. дол. США доданої вартості створюється у світі щорічно в тіньовій економіці. Згідно з дослідженнями австрійського економіста Ф. Шнайдера, у 2006-2009 роках у розвинених країнах тіньова економіка складала близько 12 % ВВП, у країнах з перехідною економікою – 23,0 %, а в країнах, що розвиваються – 39,0 % [8]. При цьому світова тіньова економіка в останні двадцять років має випереджаючі темпи зростання в порівнянні з офіційною. Тому вирішення проблеми зростання тіньового сектору в світовій економіці потребує координації діяльності країн з детінізації економіки. На міжнародному рівні було створено декілька організацій, які займаються боротьбою з розповсюдженням тіньової економіки та легалізацією коштів, здобутих злочинним шляхом, у світовому масштабі, а саме:

1) The Financial Action Task Force (FATF) – Група з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей [3];

2) Caribbean Financial Action Task Force (CFATF) – Карибська спеціальна комісія з фінансової діяльності (КСКФД) [4];

3) Council of Europe Committee of Experts on the Evaluation of Anti-Money Laundering Measures and the Financing of Terrorism (MONEYVAL) – Спеціальний Комітет експертів Ради Європи з питань взаємної оцінки заходів боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму [5];

4) Eurasian Group (EAG) – Євразійська група з протидії легалізації злочинних доходів і фінансуванню тероризму (ЄАГ) та інші.

Головною міжнародною організацією в сфері боротьби з тіньовими потоками капіталів є Група з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF), яка була створена у 1989 році на зустрічі керівників країн Великої сімки в Парижі як реакція світового співтовариства на активізацію тіньових процесів у світі. На даний час членами FATF є 34 країни світу, в тому числі, США, Німеччина, Франція, Велика Британія, Китай, Японія, Канада, Швеція та інші високорозвинені країни світу, а також 2 регіональні організації – Європейська комісія та Рада співробітництва країн Перської затоки. Звідси, визнаємо, що головним завданням FATF є боротьба з відмиванням грошей шляхом поширення міжнародних стандартів запобігання, виявлення і притягнення до відповідальності за виявленні факти легалізації коштів, здобутих злочинним шляхом. Для цього FATF здійснює аналіз тенденцій і методів відмивання грошей, на основі чого розповсюджує інформацію щодо заходів боротьби з легалізацією брудних грошей спираючись на 40 рекомендацій [2, с. 4–5], розроблених спеціалістами FATF ще в 1990 році, які постійно адаптують до сучасних умов соціально-економічного розвитку суспільства. Ці міжнародні стандарти не є обов'язковими для виконання, але як країни-члени FATF, так і деякі інші країни світу використовують їх за основу при розробці національних стратегій боротьби з відмиванням грошей у рамках детінізації економіки.

Розуміючи міжнародний негативний аспект для країн, які відкрито ігнорують вказівки FATF із запобігання легалізації незаконно нажитих коштів, до даного процесу приєднуються все більше держав. Так, Карибська група FATF (Caribbean Financial Action Task Force – CFATF [4]) є організацією держав і територій

Карибського басейну, які прийшли до угоди із вживання спільних заходів для боротьби з відмиванням грошей. Карибська група розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей була створена в результаті двох нарад, які відбулися в Арубі і Ямаїці на початку 1990-х роках. На нараді в Арубі в травні 1990 р. країни Карибського регіону розробили дев'ятнадцять рекомендацій, так звані «Арубські рекомендації», спрямовані на боротьбу з відмиванням грошей з урахуванням регіональних особливостей і які доповнювали всесвітні стандарти, що містяться в 40 рекомендаціях FATF. Результатом Ямайської зустрічі на рівні міністрів, проведеної в листопаді 1992 р., стала розробка так званої «кінгстонської декларації». Так, зроблена спільна заява міністрів про прийняття та затвердження зобов'язань урядів щодо дотримання міжнародних стандартів у боротьбі з відмиванням грошей [6].

Співпрацюючи з FATF боротьбу з тіншовими капіталами в Європейському регіоні здійснює Спеціальний Комітет експертів Ради Європи з питань взаємної оцінки заходів боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму (MONEYVAL), в Євразійському – Євразійська група з протидії легалізації злочинних доходів і фінансуванню тероризму (EAG), а також діють регіональні групи FATF у Азії, Африці та Південній Америці. В межах своїх повноважень надання інформації про тіншові потоки капіталів та її аналіз здійснюють також такі міжнародні інституції як Світовий банк, Європейський центральний банк, Європейський банк реконструкції та розвитку, Міжнародний валютний фонд, Організація економічного співробітництва та розвитку, Інтерпол та інші. Експертами міжнародних організацій розроблені та використовуються стандарти боротьби з відмиванням грошей та нормативно-правові акти для ефективної протидії поширенню тіншової економіки.

Отже, поширення фіктивних операцій зовнішньої торгівлі та існування тіншових фінансових потоків знижує інвестиційну привабливість фондового ринку країни і являється загрозою економічній безпеці суб'єктів господарювання та держави в цілому, що потребує розробки на національному рівні ефективних механізмів упередження даних загроз та усунення їх негативного впливу на основі існуючих міжнародних стандартів та накопиченого світового досвіду боротьби з тіншовими фінансовими потоками.

Література

1. Аналітичний огляд досвіду боротьби державних органів зарубіжних країн з економічною злочинністю, пов'язаною із «відмиванням» грошей та корупцією: деякі висновки та пропозиції. – К.: НЦБ Інтерполу в Україні, 1996. – 29 с.
2. Кваша Т. К. Досвід окремих країн стосовно напрямів детінізації економіки / Т. К. Кваша, О. Є. Попов // Науково-технічна інформація. – № 2(28). – 2006. – С. 10–15.
3. Офіційний веб-сайт The Financial Action Task Force (FATF) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.fatf-gafi.org/>
4. Офіційний веб-сайт Caribbean Financial Action Task Force (CFATF) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.cfatf-gafic.org/>
5. Офіційний веб-сайт MONEYVAL [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/moneyval/>
6. Офіційний веб-сайт посольства України в Державі Кувейт [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://kuwait.mfa.gov.ua/ua>
7. Schneider, Fr. Shadow Economies all over the World: New Estimates for 162 Countries / Friedrich Schneider, Andreas Buehn, Claudio E. Montenegro [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.economics-ejournal.org>.